

Nr 184.

Av herr **Wagnsson**, om dyrtidstillägg å pensioner till vissa f. d. anställningshavare hos vägdistrikt.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 261 till 1944 års riksdag framlades förslag till pensioner åt vissa f. d. anställningshavare hos vägdistrikt, vilka vid vägväsendets förstatligande blivit övertaliga. I sammanhanget övervägdes jämväl, huruvida å dessa pensioner borde utgå rörliga tilläggsförmåner eller icke. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade sålunda med instämmande av statskontoret anfört bland annat följande:

De i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens den 14 maj 1937 utfärdade allmänna normer för pensionering av vägdistriktens tekniska personal angivna högsta beloppen för ålderspension åt den tekniska personalen voro fastställda att överensstämma med de pensionsunderlag, som då gällde för motsvarande statliga befattningshavare, varvid uppräknings skett av beloppen med hänsyn till å statliga pensioner utgående dyrtidstillägg. På grund härav bör i överensstämmelse med vad styrelsen tidigare i liknande fall ock föreslagit med pensionen icke följa tilläggsförmåner. I detta sammanhang vill styrelsen erinra, att dyrtidsförmåner icke utgå å de pensioner, som kunna tillkomma anställningshavare hos vägdistrikt på grund av pensionsförsäkring i enskilda pensions- och försäkringsinrättningar. Likaledes omfattar i de fall, där vägdistrikt utfäst sig att självt pensionera anställningshavare, utfästelsen regelmässigt ej tilläggsförmåner. Då de pensioner åt förutvarande befattningshavare hos vägdistrikten, varom framställning nu göres hos riksdagen, utmåtts enligt samma grunder, som tillämpats vid bestämmandet av pensionerna från de enskilda pensionsinrättningarna samt de av vägdistrikten utfästa pensionerna, kan beviljandet av dyrtidsförmåner å riksdagspensionerna komma att medföra krav på dyrtidskompensation från övriga nämnda pensionstagare. En nedsättning av de föreslagna riksdagspensionsbeloppen i syfte att låta tilläggsförmåner utgå å de reducerade beloppen torde, om nedsättningen göres med belopp, som helt motsvarar nu utgående dyrtidsförmåner, vid fallande levnadskostnadsindex komma att föra med sig, att dessa pensionstagare råka i sämre ställning än övriga förenämnda pensionstagare. Om dyrtidsförmåner anses böra utgå å här ifrågakarande riksdagspensioner, vilket väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke vill förorda, böra alltså pensionerna endast nedsättas med belopp, som motsvarar viss del, förslagsvis hälften av de nu utgående dyrtidsförmånerna.

Föredragande statsrådet förklarade sig dela den av myndigheterna sålunda uttalade uppfattningen, att rörliga tilläggsförmåner icke borde utgå å ifrågakarande pensioner.

Bankoutskottet har i sitt utlåtande (1944, nr 52) icke funnit anledning
Bihang till riksdagens protokoll 1945. 3 saml. Nr 184—191.

till erinran häremot, och riksdagens beslut (r. skr. 1944 nr 355) fattades i överensstämmelse härmed.

Det resonemang, på vilket ifrågavarande beslut grundats, synes mig emellertid mindre hållbart.

Till utgångspunkt för beslutets motivering ha tagits de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen år 1937 utfärdade allmänna normerna för personalens pensionering. Det framgår uttryckligen, att ifrågavarande normer inkluderade kompenstation för den dittills inträdda levnadskostnadsstegringen. Dyrtidstillägget gjordes emellertid i detta fall icke rörligt utan tillades i stället pensionens grundbelopp, varefter summan avrundades uppåt. Då avsikten torde ha varit, att vägdistriktet med ledning av dessa normer skulle pensionsförsäkra sin personal, föll det sig naturligt att tillämpa det angivna beräkningssättet, enär en pensionsförsäkring av tekniska skäl måste avse ett fixerat belopp. Ett dylikt förfaringssätt kunde också anses fullt försvarligt i ett läge, då levnadskostnadsindex under en lång följd av år företett endast mycket måttliga fluktuationer.

I beslutets motivering har åberopats, att vägdistriktets pensionsutfästelser regelmässigt ej omfatta tilläggsförmåner. Detta är emellertid en helt naturlig följd av det beräkningssätt, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordat och för vilket jag i det föregående redogjort.

Det förhållandet, att en arbetsgivare åvägbringat en till beloppet fix pensionsförsäkring eller utfäst sig att själv utbetala ett fixerat pensionsbelopp, kan icke slutgiltigt befria honom från skyldigheter gentemot dem, som varit i hans tjänst. Statsmakterna ha också erkänt detta i och med införandet av kristillägg å de statliga befattningshavarnas pensioner från och med år 1941, trots att någon utfästelse härom icke återfinnes i gällande pensionsreglementen. Även ett flertal kommunala förvaltningar samt de ledande enskilda företagen med Svenska arbetsgivareföreningen i spetsen ha accepterat samma princip. Med hänsyn till rådande dyrtid har man sålunda ansett det ofrånkomligt att med särskilda dyrtidstillägg komplettera de genom försäkring eller utfästelse säkerställda pensionerna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens i propositionen återgivna uttalande, att "dyrtidsförmåner icke utgå å de pensioner, som kunna tillkomma anställningshavare hos vägdistriktet på grund av pensionsförsäkring i enskilda pensions- och försäkringsinrättningar", måste sålunda betecknas som i hög grad vilseledande. Därest icke vägväsendet förstatligats, skulle i själva verket vägdistriktet — lika väl som varje annan ansvarskännande arbetsgivare, vilken genom pensionsförsäkring eller utfästelse ordnat företagets pensionsfråga — ha funnit sig nödsakad att utgiva dyrtidstillägg på de utgående pensionsbeloppen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen torde också otvivelaktigt ha medgivit statsbidrag till dylika tillägg, därvid följande de normer som i detta avseende godtagits såväl av enskilda och kommuner som av staten själv.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte tillerkänna de f. d. anställningshavare vid vägdistrikten, vilka vid vägförstatligandet blivit övertaliga, dyrtidstillägg å till dem utgående pensioner efter samma grunder som gälla för statens befattningshavare.

Stockholm den 23 januari 1945.

Ruben Wagnsson.
